

Podsut rudar. V nedeljo, 12. januarja, zjutraj se je vsula v kiso vskem rovu v Zagorju ob Savi 80 kubikov debela plast premoga na 22 letnega rudarja Ignaca Perka, doma iz Armbrusa pri Novem mestu. Perko je bil komaj nekaj dni zaposlen pri rudniku in že ga je dohitela nesreča. Ko je kopal Perko z dvema tovarišema premog, se je začelo pokanje zemlje in premoga. Tovariša sta še pravočasno odskočila, Perka pa je zajela plast.

Klice najbednejših za prehrano čez zimo. Letošnja izredno huda zima, ki je sledila slabi letini, kakor jo pomni le malokdo, prijemlje ter stiska vse sloje. Po deželi so pa največji reveži viničarji po Halozah in tudi po drugod. Radi slabih vinogradnih pridelkov viničar skoraj ničesar ni zaslužil in se nikakor ni mogel oskrbeti za zimo, ko ni dela in ne zaslužka, pač pa je treba preživljati družino. Statistika nam kaže, da je v okrajih Maribor desni in levi breg, Pluj in Ljutomer 7000 viničarskih rodbin z nad 32.000 osebami, kojih preživljanje zavisi od zaslužka pri vinogradnem delu. Ti siromaki nimajo živeža niti za nekaj dni vnaprej, a tudi pri trgovcih si ne morejo ničesar oskrbeti, ker so brez denarja in kredita. Na bansko upravo v Ljubljano je bila naslovljena posebna vloga z nujno prošnjo, da se pobriga za prehrano bednih viničarskih družin, ki so prepuščene usodi prosjačenja. Ti reveži pa še po Halozah prositi nimajo kje, ker je povsod največje pomanjkanje. Upamo, da bodo na banovini uvideli nujnost omenjene vloge in bodo priskočili na pomoč viničarjem v res skrajni sili.

Pozor pred postopači in cigani! Od Sv. Križa pri Rogaske Slatini poročajo: Dan za dnem se po naših kmetijskih domovih množijo obiski nezaželjenih mladih postopačev in beračev. Ti vedno v večjem številu prihajajo iz sosedne banovine preko Sotle. Da, za reveže smo odprtih rok, toda v prvi vrsti moramo skrbeti za domače reveže. Preko Sotle pa nas prav za prav nadlegujejo pohajači in mladi delomrzneži. Ko smo v poletni vročini v trudu in znoju delali na polju, so se nam taki postopači iz sence smejali. Morda so med njimi tudi vohuni za morebitne nezaželjene nočne obiske. — Iz južnih krajev nas preko Sotle obiskujejo tudi cigani. Pred temi bodimo posebno pozorni, sicer nam hitro kaj zgine. Najdejo se pa med nami tudi ljudje, ki so za vero v Boga nedovzetni — v cigansko vero (čarovnijo) pa so dovzetni. Tako nekateri izročajo ciganom večje vsote denarja (ena družina je ciganom izročila 2000 din) z vero, da jih cigani osrečijo. Opozarjamo, da do danes še niso cigani nobenega osrečili, ampak vedno doživi veliko razočaranje njih verovanec. Priporočamo, da vsak nezaželjeni ciganski obisk javite orožni-

kom, da se izženejo iz občine. Tako storimo svojo dolžnost, da obvarujemo sebe in svojega bližnjega pred cigansko nadlego. Zpomnimo pa si za vedno, da se sreča, in sicer prava sreča išče v veri v Boga, nikdar pa v veri v cigana. Če bi po razočaranju to vprašali ciganske verovance, bi nam tudi oni to potrdili s posebno pripombo, da cigan ne bo noben nikdar več pod njihovo streho. Če bodo pa razočarani ciganski verovanci po razočaranju bolj dovzetni za pravo krščansko vero — bomo prisluhnili.

Volk ustrelen. Blizu Dolge vasi pri Kočevju je bil zadnje dni ustrelen volk. Zver je radi prejšnjih obstrelav tako shujšala, da je tehtala komaj 40 kg. Ta volk je že lani trgal po obširnih kočevskih gozdovih srujad in napravil v loviščih mnogo škode.

Požari

V Trbovljah je poškodoval nočni ogenj leseno ogrodje in ostreže na stari glažuti. Gasilec je uspel, da so omejili požar na prednji del poslopja. Zelo velika je bila nevarnost razmaha nesreče, ker so v bližini stanovanjske hiše in rudniške delavnice z mnogim lahko vnetljivim materialom. Tudi v goreči stavbi so bili sodi s karbolinejem in shrambe vnetljivih predmetov. Pri reševalnih delih sta bila ranjena dva gasilca. Škoda znaša 30.000 din.

Pri tovarni za dušik v Rušah je izbruhnil ob enih čez polnoč požar v gospodarskih poslopih delavske kolonije. Ogenj se je naglo razširil med zložena drva delavcev, ki so oškodovani na gorivu za 10.000 din. Škoda na barakah, ki so last tovarne, pa znaša 25.000 din. Nesreča je nastala najbrž radi še tlečega pepela, katerega je nekdo iztresel v bližino drv.

Za 100.000 din škode je povzročil zaradi kratkega stika nastali požar na ostrežu velike Piatnikove papirnice na Njivicah pri Radečah. Gasilci in civilno prebivalstvo so preprečili, da se nevarni ogenj ni razširil. Škoda je krita z zavarovalnino.

V rastlinjaku v banovinski sadjarski in vinarški šoli v Mariboru je izbruhnil ogenj zaradi tlečega tramovja, katerega so pa obvladali domači ljudje in gasilci. Škode je okoli 15.000 din.

V rudniku v Hudi jami pri Laškem se je vnela plast premoga in je zajel ogenj večji obseg. Trenutno je doma brez dela polovica delavcev, drugi pa so zaposleni z gašenjem. Na pomoč so prihiteli za gašenje izvežbani delavci iz Hrastnika. Upanje je, da bo nesreča kmalu odstranjena in bo delo v premogovniku šlo po starem tiru.

Na novega leta dan zjutraj je presenetil spečo rodbino Franca in Terezije Kos iz Cerkevjenjaka v občini Sv. Anton v Slov. goricah ogenj, ki je izbruhnil na podstrežju stanovanjskega poslopja ter vpepelil vso stanovanjsko in gospodarsko poslopje do tal, vse pohištvo, posteljnino, obleko in obutev ter različno gospodarsko orodje. Rešili so samo živino in golo življenje. Škode je za 40.000 din. Pogorelca se toplo priporočata usmiljenim srcem!

Od žeparja okraden čevljar. Čevljarskemu mojstru Godecu v Mariboru je sunil žepar listnico s 5000 din.

Vlomilec v stanovanja na delu. V Mariboru sta bila izvršena v stanovanje na Aleksandrovi cesti v minulem tednu dva drzna vloma. Neznaneec je odprl z vitrihom spalnico gostilničarja Martina Polaka. Odnesele je zlato moško uro z verižico, zlato žensko zapestno uro z verižico, še eno zlato zapestnico in 112 din drobiža. Iz stanovanja Marije Polanec, tudi na Aleksandrovi cesti 81, je bil ukraden 1500 din vreden ženski plašč, last Julijane Židanikove.

Od razbojnikov napadena zakonca. V Oseku pri Sv. Trojici v Slov. goricah gospodarita na samotnem imanju že priletela zakonca Rudolf in Marija Vajdič, ki sta na glasu, da posedata denar. Nad ta dva sta se spravila v noči dva razbojnika. Eden je napadel v spanju ženo z ročajem od metle, drugi pa je zabodel z nožem moža parkrat v glavo ter hrbet. Tolovaja sta hotela imeti denar, katerega pa Vajdič ni imel doma, pač pa v hranilnici. Pobralla sta razne predmete in izginila v noč. Pravijo, da je eden od napadalcev iz kaznilnice pobegli Ivan Bratko, ki straši že od jeseni po Slovenskih goricah.

Bogat roparski plen. V Tišini v Prekmurju so zakrinkani roparji napadli grad grofice Batiany. Proti morebitnemu presenečenju so se zavarovali s tem, da so postavili stražo. Zvezali so služkinjo in grofico. Obe sta morali gledati, kako so tololvaji pretaknili vse. Izšli so od grofice ključke od omare, iz katere so odnesli 30.000 din gotovine in dragocen rodbinski nakit, ki se je podedoval od roda do roda in predstavlja veliko vrednost. Po opravljenem poslu so izginili. Okoliščine roparskega napada dajo sklepati, da so bile roparjem razmere v gradu dobro znane. Opisani napad, pri katerem je bila grofica pretepena do nezvesti, je bil že tretji na grofico Batiany.

Boljševiško bogostrunstvo. Boljševiški brezbožniki, ki uganjajo bogostrunstva, so se pojavili v zadnjem času v Celju. Blizu mosta čez Koprivnico v ulici Komenskega stoji znamenje kot spomin na morilko kugo v Celju. V kapelici je visel križ. V noči so neznanci sneli ta križ, razbili razpelo, na kapelico pa so napisali: »Dol s farji, živila sovjetska Rusija!« V isti noči so bili načečkani slični napisi po raznih mestnih stenah ter plotovih.

Slučajno prijet pobegli kaznjeneec. Na ljubljanskem kolodvoru je pozval vratar pri oddaji vozniških kart mladega fanta, naj doplača vožnjo od Litiče do Ljubljane, ker se je vozil zastoj. Pozvani se je hotel izmuzniti, a ga je že držal stražnik, da bi ga odvedel v vratarjevo sobico na zaslišanje. Ko je na padel prijetemu nenadoma iz žepa samokres in se je stražnik sklonil, da bi ga pobral, ga je prehitel fant, nameril proti stražniku in trikrat ustrelil. Krogle k sreči niso zadele, ker se je stražnik pravočasno sklonil in se vrgel nad nasilneža, da bi ga razorožil. Pomagal mu je še železniški vratar. Pri preiskavi na stražnici so našli pri aretiranem še en samokres. Gre za 24 letnega pobeglega kaznjence in bivšega knjigovodnega pomočnika Antona Rodiča. Rodič je bil obsojen od okrožnega sodišča v Novem mestu radi tatvin na osem mesecev in na prisilno delo. Pobeg-

Postati moraš priljuden, lotiti se moraš rednega dela — pa te ljudje ne bodo več po strani gledali.

»Saj ne pomaga, če se še tako slinim okoli ljudi.«
»Sliniti se ti ni treba okoli nikogar. Prav delaj pa te bodo ljudje spoštovali.«

»Kdo bo mene spoštoval?«

»Jaz te bom. Jaz te bom spoštovala, če boš pravi človek.«

»Ti? Ti? Ti?... Povej mi, povej, kaj naj storim, da ti bo prav!«

»Slabo tovarišijo pusti! Tisti Migec ni kaj prida prijatelj zate.«

»Saj si nisva prijatelj. Garati moram zanj, plačuje me pa slabo.«

»Dobro, pusti ga in se ga izogni! Glavna reč je, da se lotiš poštenega dela. Ne potikaj se po planini, pusti divjo jago, saj ti ne nese in te le na slab glas spravljaja. Pridno delaj, varčen bodi pa živi, kakor je za kristjana!... Boš videl, če boš tak, te bodo ljudje kmalu drugače gledali.«

S pobešeno glavo je stal pred njo in ni odvrnil ne besede.

»Bodi, kakor je prav! Drugega ti ne manjka,« ga je opomnila.

Tedaj je dvignil glavo, črne oči so se mu zasvetile, dejal je goreče in odločno:

»Da, da, bom — tebi na ljubo, Julka, bom.«

Julka je od jeze zardela in ga je zavrnila:

»Meni na ljubo ni treba — nočem. Meni je vseeno, kak si. Bogu na ljubo se poboljšaj in sebi na ljubo — saj bo se tebi v korist.«

Ogenj v očeh mu je ugasnil, žalostno jo je gledal.

»Pa če te ubogam, ali me boš potem v časti imela?«

»Ali boš?«

»Bom! Če boš vreden, te bom spoštovala in v časti imela.«

»Ali me boš potem tudi s pravim imenom klicala?«

»Seveda. Tudi druge bom odvadila, da te ne bodo več za Judeža klicali.«

»Mar so mi drugi?... Pa to bom storil, kar ti praviš. Bom!«

»Obečati je lahko, držati pa težko.«

»Kar resno obljubim, to tudi držim.«

»Dobro, bom videla, če si moč. Pa zapomni si: dokler se ne spreobrneš, ne bom več spregovorila s teboj — ti me tudi ne smeš nagovoriti.«

Naglo si je oprtala koš in je odšla navzgor, ne da bi se kaj ozrla.

On je stal kakor vkopan in je gledal za njo. Jej, je ta dečla rezka in ponosna! Pa ga vendar neka nepremagljiva sila vleče k nji. Ko bi mu bil kdo drug takó vest spraševal, kakor mu jo je ona, bi bil vsakemu posvetil, da bi se mu ne bilo ljubilo več. Kako, da se je temu dekletu vdal? Ali je kaj upal od nje? Ti ljubi Bog,

sreča je hotela, da je zapihal nasprotni veter in zanesel vse balone nad avstrijsko taborišče, kjer so povzročili veliko škodo.

Ponesrečeno letalo je zažgalo hišo. Neko švedsko vojno letalo se je vadiło visoko nad oblaki. Iz neznanih vzrokov pa je naenkrat strmoglavilo proti zemlji. Bencin se je vnel. Nekaj gorečega bencina je poskropilo neko hišo in jo vnelo. V hiši je zgorela tudi 77 letna starka.

Letalo brez propelerja. V zadnjih dneh so s polnim uspehom preizkusili novo italijansko letalo brez propelerja. To letalo je kovinski enokrovnik. Tehta 4 tone in ima kabino, ki omogoča tudi polete v izredno višino. Ima iste vodilne vzvode kakor navadno letalo, poleg tega

niti je iz bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji, nakar so ga dolgo zaman iskali.

Preužitkar umorjen in izropan. V Lukovici pri Trebnjem na Dolenjskem je postal žrtev roparskega umora preužitkar Anton Prah. Morilec je Praha pobil s sekuro, mu presekala vrat in mu povzročil več ran na glavi. Iz tolikih ran se da sklepati, da se je napadani postavil po robu napadalcu. Umor je odkrila Prahova hči, ki se je vrnila po dvodnevni odsotnosti in je našla očeta umorjenega.

Po svetu

Sveti oče in vojni ujetniki. Število vojnih žrtev v tej vojni dnevno narašča. Niso to samo padli, umrli ali ranjeni, marveč tudi begunci in vojni ujetniki. Njihovo število je veliko in njihova usoda nadvse težka. Ločeni so od svojih družin ter izpostavljeni bedi in pomanjkanju. Sv. oče papež Pij XII. je tem nesrečnikom posvetil posebno skrb že od početka vojne. Njegova očetovska skrb velja vsem beguncem in ujetnikom, naj so te ali druge vere, te ali druge narodnosti. Sestavil je poseben odbor, čigar člani bodo obiskali ujetniška taborišča po posameznih državah. Sv. oče si tudi zelo prizadeva, da bi se vpostavile vezi med ujetniki in njihovimi družinami.

Haile Selassie, bivši abesinski cesar, ima svoj glavni stan v Hartumu v angleškem Sudanu, odkoder vodi napad na Abesinijo

pa še vzvod za urejanje plinskega zgorevanja. Aparat bodo lahko izdelovali v serijah, brzina mu bo v višini 15 km skoraj 1000 km na uro. Izumitelj novega letala, inženjer Canpini, izjavlja, da bo s tem letalom mogoče v nekoliko urah skozi stratosfero preleteti razdalje med celinami. Označuje ga za raketo letalo, ki je opremljeno z nepropustnimi kabinami, v katerih se zrak avtomatično popravlja. To letalo pomeni odločilni preobrat v zgodovini zračne plovbe.

Mož, ki ni hotel neoženjen umreti. Na švedskem so pokopali 84 letnega starčka Svena. Na čelu spreveda, ki je bil v nekem manjšem švedskem mestu, je bila njegova 21 letna vdova. Sven se je trikrat po-

lahko bi ga bila napravila za najsrečnejšega človeka na svetu. Ne, ne, ne, saj je nora ta misel... Hahaha, da bi ga županova vzela! Prej bi prišel Lucifer v nebesa, kakor da bi ga Nadvorska vzela. Da mu je le mogla priti taka nora misel!... Če bi bil tudi cel svetnik, saj bi ga ne marala. Saj mu je danes dovolj jasno zabrusila, naj si nikar kaj česa ne misli, da bi njej na ljubo kaj storil. Tega mu pa le ne more braniti, da jo ima rad, čisto tiho na dnu srca rad, ne da bi njej ali komur koli kdaj kaj o tem črnil. Že ta tiha, skrita misel nanjo je lepa. Več ne upa, nikoli, nikoli, nikoli ne — še misliti ne sme na kaj več. Že to je dobrot, da ga ne prezira, kakor ga prezirajo drugi ljudje, da govori z njim kakor s človekom, da se briga zanj, da bi ga rada videla do brega, poštenega, spoštovanega. In če bo, kakor je prav, ga bo spoštovala in imela v časti... To! Pred njo veljati za poštenega človeka, to je sreča, vredna vsake žrtve. Otožnega srca, pa vendar z nekim blaženim upanjem v novo življenje je šel po poti navzdol.

Julka pa je medtem dober streljaj više spet počivala. Danes je bil koš kar čudno težek.

Pa težje še so bile misli, ki so ji stiskale srce. Zdaj ji je bilo žal, da je bila nasproti Judežu tako odurna in neusmiljena. Toda s takimi zakrknjenimi ljudmi je prav, če je človek strog in neusmiljen. Zakrknjen bi rekla, prav za prav niti ni ne tako, saj voljo ima dobro. Pa najsi je tak ali tak, usmiljenja je vreden. Nihče ni pri-

Vojaški položaj v Albaniji

Pomen Albanije

Po zanesljivih virih so izselili Italijani iz zafrontnih mest: Valona, Berat in Elbasan civilno prebivalstvo, ker se jim vedno bolj približujejo prodirajoči Grki, ki so bili 15. januarja od teh mest oddaljeni 20—30 km. Strokovnjaki menijo, da je ves nadaljnji razvoj grškega napredovanja odvisen od položaja pri mestecu Tepeleni, katerega so Italijani izpraznili, in se bo fronta pomaknila znatno na severozapad in izenačila. Tedaj bo v grški posesti skoro polovica Albanije in rodilo se bo resno vprašanje, ali se bo Italijanom sploh še izplačalo braniti ostalo, severno polovico, ki nima zanj nobenega ne vojaškega ne drugega pomena, zlasti še, ker bi jim potem ostala kolikor toliko uporabna luka samo še ona v Draču.

Albanija je imela pomen za Italijo samo kot izhodno ozemlje za vdor v Grčijo ter kot obramba Otrantske morske ožine na vzhodu. Kakor hitro odpade ta dvojna važnost, postane Albanija za italijansko vojujočo velenilo brezpomembna.

Odgovor na dve vprašanji

Po tem razmotrivanju o pomenu Albanije za Italijo v vojaškem oziru se moramo dotakniti na kratko odgovora na vprašanje: Čemu se imajo Grki zahvaliti za uspehe na albanjskih bojiščih? Odgovor se glasi: Načinu bojevanja in res celotni mobilizaciji grškega naroda.

Poseben način grškega bojevanja

Pri celotni prvotni obrambi in pri prodiranju v albansko ozemlje se Grki izogibljajo po možnosti velikih frontalnih (od spredaj in naravnost) napadov. Grške divizije in druge večje edinice ne delujejo skupno in naenkrat. Navadno napadajo manjše, samostojne, izločene enote, kakor čete in bataljoni, ki skušajo nasprotnika obkoliti in se poslužujejo pri tem vseh prednosti, ki jih nudijo tla. Tem manj-

šim oddelkom so dodeljeni pionirji in drugi posebni oddelki, da jim hitro postavijo mostove, popravijo ceste, pomagajo prepeljati topove itd. Ves načrt za grški napad in sploh za sedanje grško bojevanje je izdelal general in ministrski predsednik Metaxas sam osebno. Za zgled mu je bil nemški način napadanja in hitrega prodiranja na Norveškem in v Flandriji.

Mobilizacija celotnega grškega naroda

Dan na dan čitamo v vojnih poročilih, koliko mora pretrpeti vojaštvo v Albaniji radi visokega snega, snežnih viharjev, zametov, plazov in največ pa radi prehudega mraza.

Grki so si znali pridobiti zimo za svojo zavezništvo. Predvsem so si osvojili snežne plazove, ki prežijo povsod po dolinah med gorskimi velikani, kot strašno napadalno orožje. Z letalskimi bombami in topovskimi granatami prožijo Grki plazove na sovražnika ter mu na ta način zastirajo steze, pota in obenem v tolikih primerih zasujejo vojaštvo, vojni material, ter onemogočijo prodiranje in umik.

Italijansko vojaštvo, ki je vajeno milejšega podnebja, hudo trpi radi albanskega mraza. Ni pa še bilo slišati, da bi tožili Grki nad neznošnostjo zime in vendar ni mogla mala Grčija oskrbeti svojih bojevnikov s kožuhovina-sto obleko.

Cesar pa ni zmogla revna grška vlada, to je storil požrtvovalni narod. Kakor pri nas v južni Srbiji, tako je tudi v gorati Grčiji med narodom najpogostejša in najtoplejša obleka ovčji kožuh z volno na znotraj. Vsi ti grški kmečki kožuhi so bili poslani vojaštvu na fronto. Kdor ne gre sam na bojišče, pošlje drugemu svoj topli kožuh. Prav tako so poslali na fronto vse snežne pluge iz severnih pokrajin Epir ter Makedonija. V bližini bojne črte pa je mobilizirano sploh vse prebivalstvo obojega spola z deco vred. Njihova naloga je, da odstranjujejo sneg in pomagajo pri prehranjevanju bojevnikov.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Smrtna kosa pri Sv. Janžu na Dravskem polju. Nemila smrt se je letos ustavila kar v Prepolah in vse kaže, da se ji nikamor od tam ne mudi. Kot smo že poročali, sta v decembru 1940 umrli 2 ženi v Prepolah. Sledil jima je en majhen otrok. Dne 9. januarja t. l. so nas pa zvonovi opozorili, da je umrla v 62. letu še samska Ogrizek Terezija, svakinja pred dvema tednoma umrle Pesek Marije. Rajna Terezija je bila vzor dekleta, članica Dekliške Marijine

družbe, vneta za dobro. — Ali čudo se vedno dogodi in tako je bilo tudi pri nas, že 10. januarja t. l. so nas zvonovi ponovno opomnili, da je zopet mrla v osebi Jere Sagadin, roj. Ogrizek, sestra zgoraj omenjene Terezije. Prišla je h pogrebu svakinje, a je obenem prišla tudi k svojemu pogrebu. Rajna je bila vzor žene in matere. Pogreb sester rajnic je bil v nedeljo, 12. jan. t. l., ob obilni udeležbi članic Dekliške Marijine družbe in drugih vernikov. Bodí jima zemljica

4.

Nadvorska domačija je stala na hribčku nad podkrajško farno cerkvijo. To je bil mogočen dom, mogočen pa je bil tudi njegov gospodar. Nadvornik je bil plečat mož, ki kljub svojim petinpetdesetim letom še ni imel nobenega sivega lasu na glavi. Njegov nastop, njegov pogled, njegova beseda: vse je pričalo, da je vaje zapovedovati in vladati. Res je bil vladar ne le na svojem domu, temveč tudi v občini. Bil je župan in njegova je morala obveljati, najsi se je ves svet na glavo postavil.

Čisto druga kakor on je bila njegova žena. Bila je majhne postave, pridna ko mravlja, zraven pa tiha ko miš.

Otroci so bili bolj očetu podobni. Vsi so bili postavní in kakor oče samozavestni — ljudje so rekli, da so prevzeti —, bili so trdne volje in se niso dali nikomur